

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СПЕЦІАЛЬНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ПЕРЕПІДГОТОВКИ КАДРІВ

**ПРОГРАМА ПЕРЕПІДГОТОВКИ УПРАВЛІНСЬКИХ КАДРІВ ДЛЯ СФЕРИ
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Кафедра фінансів

Допущений до захисту

«___» _____ 2015 р.

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. _____ (Баранова В.Г.)

Науковий керівник Програми,

д.е.н., проф. _____ (Баранова В.Г.)

КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ПРОЕКТ

на тему

**ФІНАНСОВИЙ СТАН СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ШЛЯХИ
ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ВКП «РУБІКОН»-ЛТД)**

Виконавець:

Липень М.В.

_____ (підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., професор

Дубовик О.Ю.

_____ (підпис)

Одеса – 2015 р.

Зміст

Вступ	3
Розділ I. Характеристика фінансового стану підприємства	
1.1. Економічна сутність поняття «фінансовий стан»	6
1.2. Концептуальні засади управління фінансовим станом підприємства	12
1.3. Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства	19
Розділ II. Оцінювання фінансового стану ВКП «РУБІКОН»-Лтд	
2.1. Характеристика майнового стану підприємства	25
2.2. Розрахунок та оцінка показників фінансової стійкості та фінансової ліквідності підприємства	38
2.3. Оцінка ділової активності підприємства	54
Розділ III. Напрями покращення фінансового стану ВКП «РУБІКОН»-Лтд	
3.1. Рекомендації щодо вдосконалення системи управління фінансовим станом підприємства	64
3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства	71
3.3. Системи заходів забезпечення фінансової стійкості підприємства	74
Висновки	77
Список літератури	81
Додатки	87

Вступ

Оцінка фінансового стану підприємства обумовлена в першу чергу переходом нашої економіки на ринкові відносини. Мета будь-якої комерційної організації - отримання максимального прибутку. Але в більш широкому розумінні під основною метою діяльності комерційної організації слід розуміти забезпечення її стійкого фінансового стану, а отримання максимального прибутку є основою для досягнення цієї мети.

Фінанси - це сукупність грошових відносин, що виникають у процесі виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг) та включають формування і використання грошових доходів, забезпечення кругообігу коштів у відтворювальному процесі, організацію взаємовідносин з іншими підприємствами, бюджетом, банками, страховими організаціями та ін. Фінансовий стан характеризує, наскільки успішно всі ці процеси йдуть на підприємстві. Показники фінансового стану відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Зрештою фінансовий стан у значній мірі визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює, у якій мірі гарантовані економічні інтереси самого підприємства та його партнерів по фінансовим і іншим економічним відносинам.

Стійкий фінансовий стан формується в процесі всієї економічної діяльності підприємства, визначення його на ту або іншу дату допомагає відповісти на питання, наскільки правильно підприємство управляло фінансовими ресурсами протягом періоду, що передував цій даті; як воно використало майно, яка структура цього майна, наскільки раціонально воно поєднувало власні і позикові джерела, наскільки ефективно використовувало власний капітал; яка віддача виробничого потенціалу; чи нормальні взаємини з дебіторами, кредиторами, бюджетом і т. ін.

Щоб вижити в умовах ринкової економіки і не допустити банкрутства підприємства, треба добре знати, як керувати фінансами, якою повинна бути

структура капіталу по складу і джерелам утворення, яку частку повинні займати власні кошти, а яку - позикові.

Метою консультаційного проекту є проведення аналізу фінансового стану підприємства з ціллю визначення напрямків його поліпшення.

При цьому необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити економічну сутність поняття «фінансовий стан підприємства»;
- визначити концептуальні засади управління фінансовим станом підприємства;
- розглянути основні методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства;
- здійснити комплексний аналіз фінансового стану підприємства та розрахунок основних показників його фінансового стану за 2012-2014 роки;
- визначити шляхи поліпшення фінансового стану будівельного підприємства;
- надати пропозиції щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження в консультаційному проекті виступає виробничо-господарська діяльність будівельного виробничо-комерційного підприємства «РУБІКОН»-Лтд.

Предметом дослідження є фінансовий стан аналізованого підприємства.

Здійснення дослідження роботи спирається на наукові та теоретичні досягнення вітчизняних вчених. У консультаційному проекті застосовано цілий ряд спеціальних методів, які дозволяють одержати кількісну характеристику окремих аспектів фінансової діяльності підприємства:

1. горизонтальний (часовий) та вертикальний (структурний) методи при аналізі балансу підприємства
2. трендовий аналіз при порівнянні кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки

показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів ;

3. аналіз відносних показників (коефіцієнтів) при розрахунку відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, при визначенні взаємозв'язків показників.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, нормативно-правові акти, наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних економістів, публікації з періодичних видань, а також матеріали фінансової звітності ВКП «РУБІКОН»-Лтд.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів полягає в доведенні теоретичних досліджень проблем до практичних висновків і рекомендацій, які можуть бути використані в практиці обліку й аналізу фінансового стану будівельних підприємств України. Це дасть можливість більш повно і оперативно використовувати обліково-фінансову та аналітичну інформацію для потреб управління, виявляти внутрішні резерви для підвищення ефективності діяльності та отримання більш високого фінансового результату.

Консультаційний проект складається зі вступу, трьох розділів, висновків, містить 10 таблиць і 6 рисунків, список літератури з 61 джерела, 3 додатки.

Висновки

В даному консультаційному проекті основним об'єктом дослідження є колективне будівельно-монтажне підприємство ВКП «РУБІКОН»-Лтд, яке є самостійною юридичною особою, створеною для отримання прибутку від будь-яких видів діяльності, не заборонених законом.

На основі узагальнення та аналізу праць вітчизняних та зарубіжних фахівців з питань оцінки фінансового стану зроблено висновок, що фінансовий стан – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика діяльності підприємства в певному періоді, що відображає ступінь забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, раціональності їх розміщення, забезпеченості власними оборотними коштами для своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями та здійснення ефективної господарської діяльності в майбутньому.

Управління фінансовою стійкістю – це діяльність вищого управлінського персоналу підприємства, яка полягає у забезпеченні стійкості фінансового стану підприємства у довгостроковій перспективі за рахунок високої частки власного капіталу у загальній сумі джерел фінансових ресурсів підприємства.

Аналіз і оцінку фінансового стану було проведено на прикладі будівельно-монтажного підприємства ВКП «РУБІКОН»-Лтд за період 2012-2014 рр., основним видом економічної діяльності якого є будівельно-монтажні роботи. Підприємство для цього має необхідну матеріально-технічну базу і достатню кількість персоналу необхідної кваліфікації.

Аналіз основних показників фінансового стану підприємства свідчить про те, що вартість майна підприємства за період з кінця 2012 р. до кінця 2014 р. збільшилася на 5,32 %, що може свідчити про розширення підприємством господарського обороту, а це в цілому є позитивною характеристикою.

У структурі сукупних активів підприємства найбільшу питому вагу мають необоротні активи (понад 70%). Підприємство має «важку» структуру

активів. При цьому слід зазначити, що порівняно з попереднім звітним періодом частка необоротних активів у майні підприємства знизилася з 77,05% у 2012 р. до 73,10% у 2014 р. Такі зміни сприяють прискоренню оборотності.

Наявність у складі активів підприємства нематеріальних активів непрямо характеризує обрану підприємством стратегію як інноваційну, адже воно вкладає кошти в патенти, ліцензії, іншу інтелектуальну власність.

Вартість оборотних активів підприємства зросла протягом аналізованого періоду на 78496 тис. грн. (темп зростання склав 91,97 %). При цьому збільшилася частка оборотних активів у структурі активів підприємства. Це може свідчити про розширення виробництва. Поряд із цим така зміна в оборотних активах може бути наслідком уповільнення оборотності оборотних коштів, що викликали об'єктивну необхідність у збільшенні потреби в зростанні їхньої маси, що є вже негативною тенденцією.

Вартість запасів за період з кінця 2012 р. по кінець 2014 р. зросла на 8817 тис. грн., темп зростання при цьому становив 127,68 %. Збільшилася також і частка запасів у загальній вартості майна з 2,72% до 3,15%. Щоб визначити, наскільки виправдане таке збільшення, можна порівняти темпи зростання виробничих запасів з темпами зростання обсягу виробництва або виручки від реалізації продукції. Так з 2012 р. по кінець 2014 р. виручка від реалізації продукції зросла з 843389 тис. грн. до 1299747 тис. грн., що свідчить про нормальне функціонування підприємства.

Коефіцієнт зносу основних засобів $k_{\text{зн}}$, що характеризує частку вартості основних засобів, списану на витрати в попередніх періодах, у первісній вартості зріс з 47,2% у 2012 р. до 51,2% у 2014 р. Так, заведено вважати, що значення коефіцієнта зносу понад 50 % є небажаним.

Коефіцієнт оновлення основних засобів $k_{\text{он}}$, що визначає частину наявних на кінець звітного періоду основних засобів, яка становить нові основні засоби протягом звітного періоду зріс з 2,2% до 4,6%.

Коефіцієнт вибуття $k_{\text{виб}}$, що показує, яка частина основних засобів, з якими підприємство почало діяльність у звітному періоді, вибула з різних причин зменшилася з 4,0% до 1,0%.

Коефіцієнт фінансової автономії (незалежності), що характеризує частку власних коштів підприємства (власного капіталу) у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність збільшився з 2,1% до 5,3%. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більш фінансово стійким, стабільним та незалежним від зовнішніх кредиторів є підприємство.

Коефіцієнт фінансового ризику, що співвідношення залучених коштів і власного капіталу зменшився з 61,99 одиниць до 17,91 одиниці. Він показує, скільки одиниць залучених коштів припадає на кожен одиницю власних. Дані показника в динаміці свідчать про посилення незалежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про зниження фінансової стійкості, і навпаки.

Підприємство відрізняється високим рівнем маневреності власного капіталу. Зумовлено це низькою часткою власних коштів у структурі пасивів підприємства. Воно має кризовий тип фінансової стійкості, що свідчить про високий ступінь залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Більше того, підприємству необхідно обережніше використовувати у своїй господарській діяльності позикові кошти довгострокового фінансування, що підвищує рентабельність власного капіталу.

Зростання коефіцієнта загальної ліквідності з 29,0% у 2012 р. до 59,0% у 2014 р. свідчить про зростання фінансової ліквідності підприємства та здатності підприємства погасити поточні зобов'язаннями й потенційній можливості розрахуватися за довгостроковими зобов'язаннями.

Оскільки на підприємстві існує дві великі проблеми – проблема оптимізації дебіторської і кредиторської заборгованості, на них потрібно звернути увагу.

Без системного підходу, без комплексного оздоровлення фінансової ситуації, яка має бути узгоджена з конкретними особливостями діяльності, конкретними змінами процесів у кожній функціональній ланці підприємства, засоби його оздоровлення нагадуватимуть лише тимчасову "косметичну" операцію.

Найважливішу увагу в системі заходів, слід приділити етапу відновлення та зміцнення рівня фінансової стійкості підприємства — запоруки усунення неплатоспроможності й фундаментальної основи фінансової стратегії.

Основні заходи які потрібно впровадити для покращення фінансового стану підприємства є:

- а) зменшення частки необоротних активів у структурі сукупних активів;
- б) збільшення вартості оборотних активів;
- в) зменшення вартості запасів у загальній вартості майна;
- г) оптимізація дебіторської і кредиторської заборгованість;
- д) зменшення собівартості продукції;
- е) підвищення використання основних фондів;
- є) підвищення продуктивності праці;
- ж) зниження матеріальних оперативних витрат та інші.

Таким чином, при написанні консультаційного проекту було з'ясовано, що аналіз фінансової стійкості дає можливість оцінити готовність (або навпаки) підприємства до погашення своїх боргів, його фінансову незалежність (або залежність), тенденції зміни рівня цієї незалежності (або залежності), відповідність стану активів і пасивів підприємства основним завданням його фінансово-господарської діяльності.

Список літератури

1. Безгінова Л. І. Оцінка фінансової стійкості підприємства // Регіональні перспективи. - 2015. - №4-5 (29-30). - С.142-144.
2. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств // Фінанси України. - 2012. - №3. - С.117-128.
- 3.Богацька Н.М., Клімова В.В. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення. Електронний ресурс. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NMIV_2010/Economics/57526.doc.htm.
- 4.Бухгалтерський і фінансовий облік: Підручник. /За ред. Ф.Ф. Бутинця. – 5-те вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП. «Рута», 2009. – 726 с.
- 5.Бугас Н.В. Фінансова стійкість підприємств як передумова їх ефективного функціонування і розвитку// Економіка і держава. – 2011, № 6. – С. 27-31
- 6.Верхоглядова Н.І., Сопко В.В., Шило В.П., Ільїна С.Б., Брадул О.М. Організація і методика проведення аудиту: Навчально-практичний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 624 с
- 7.Вахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Навчальний посібник. К: Знання-Прес, 2006. – 349 с
- 8.Гончаров А.Б. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007 р. – 240 с
- 9.Грищенко О.В. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учебное пособие. Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2008. 112 с
- 10.Демяненко І.В. Фінансова стійкість підприємств та її бюджетно-податкове регулювання// Фінанси підприємств. – 2015, № 5. – С. 27-29.
- 11.Економіка виробничого підприємництва. Навчальний посібник./ За ред. Й.М. Петровича. 3-тє вид., випр. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. — 405 с.

- 12.Економічний аналіз господарської діяльності: Навч. посіб. для ВНЗ/ Іващенко В.І., Болюх М.А. — К., 2008. — 204 с.
- 13.Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999
- 14.Кожанова Є. П., Отенко І. П. Економічний аналіз: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни - Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. -208 с
- 15.Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. — 378 с
- 16.Котляр М. Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі аналітичних коефіцієнтів // Фінанси України. - 2012. - №1. - С.113-117
- 17.Крейнина М.Н. Финансовая устойчивость предприятия: оценка и принятие решений. //Финансовый менеджмент. – 2012. - №2
- 18.Курс економічного аналізу: Навч. посіб. для ВНЗ. — 3-тє вид., перероб. і доп./ Івахненко В.М. — К.: Знання-Прес, 2003. — 206 с.
- 19.Литовченко О.Ю., Цой Г.С. Сутність та концептуальні засади управління фінансовим станом підприємства. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2012/Economics/10_98585.doc.htm.
- 20.Мамонтова Н. Умови забезпечення фінансової стійкості підприємств // Фінанси України. – 2014, № 8. – С. 37-43.
- 21.Мамченко К. Ю., Калініна О. А. Теоретичні підходи щодо оцінки фінансового стану в системі управління підприємством. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_NIEK_2008/Economics/36589.doc.htm.
- 22.Матвійчук А.В. Діагностика фінансового стану підприємства із застосуванням інструментарію нечіткої логіки / А.В.Матвійчук О.А.Сметанюк // Фінанси України. - 2009.- №12.- С. 115-128.
- 23.Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затверджена наказом Агентства з питань

запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23 лютого 1998 року.

24.Методичні рекомендації щодо аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій Державної податкової адміністрації України (лист № 759/10/20-2117 від 27.01.1998).

25.Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів і фінансового стану підприємства: Навч. посібник. – К.: КНЕУ,2008. – 132 с

26.Мних Є., Біленька Н. Оцінка фінансового стану підприємства за умов застосування методів точкової статистичної експертизи // Бухгалтерський облік та аудит. - 2004. - №2. - С.27-30

27.Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства/ В.П.Москаленко О.Л.Пластун// Актуальні проблеми економіки. - 2006.- №6.- С. 180-191

28.Мороз О.В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах: Монографія/ О.В.Мороз О.А.Сметанюк.- Вінниця: УНІВЕРСУМ 2006.- 163с

29.Ніколаюк С.І. Никифорчук Д.Й. Безпека суб'єктів підприємницької діяльності: Курс лекцій/Серія: Бібліотека оперативного працівника. - К.: КНТ 2005. - 320 с

30.Опадчий І.М. Банкрутство як останній аргумент. Юридичний журнал. 2012 рік. № 5 (23). - с. 104

31.Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія/ М.О.Кизим В.А.Забродський В.А.Зінченко Ю.С.Копчак.- Х.: ВД ІНЖЕК 2003.- 144с

32.Примак Т. О. Економіка підприємства. Навчальний посібник. 2-ге вид., стер. — К.: Вікар, 2004. — 176 с

33.Плиса В.Й. Управління ризиком фінансової стійкості підприємства // Фінанси України. – 2013, № 1. – С. 67-73.

34. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджене наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України № 49/121 від 26 січня 2001 року.
35. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1935031144838/finansi/otsinyuvannya_finansovogo_stanu_pidpriyemstva
36. Салига К. Методичні підходи діагностування фінансового стану підприємства/ К.Салига С.Власенко// Економіка та підприємництво. Держава та регіони. - 2011.- №3.- С. 204-210
37. Селіванов А.О. Правові проблеми щодо поновлення платоспроможності підприємств: колізії між законодавством і судовою практикою. // Вісник Верховного Суду України. – К. 2012. - №8.- С. 28- 32
38. Сметанюк О.А. Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління: Автореферат дисертації на здобут. наук. Ступеня к.е.н. спец. 08.06.01 - економіка організація і управління підприємствами.- Хмельницький: ХНУ 2006.- 20с
39. Сокиринська І.Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства// Фінанси України. - 2008.- №1.- С. 88-95
40. Стельмашук Ю. Методи діагностики фінансового стану і схильності підприємства до банкрутства// Економіка АПК Економіка АПК.- 2013.- №2. - С 78-86
41. Теорія економічного аналізу: Підруч. для ВНЗ. Рекомендовано Мін. Освіти і науки України / Федорович Р.В. — Т., 2002. — 325 с
42. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навчальний посібник. — К.:КНЕУ 2000. — 410 с
43. Ткаченко Н.М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку. К: «А.С.К.», 2001. – 348 с

- 44.Ткаченко А.М. Діагностика фінансової стабільності підприємства/ А.М.Ткаченко Н.О.Артьомова // Економіка та підприємництво. Держава та регіони. - 2009.- №4.- С. 354-358.
- 45.Тютюнник С.В., Бокарева І.В. Сутнісні характеристики фінансового стану підприємства. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kand-ekon-nauk-tyutyunnik-sv-bokareva-iv-sutnisni-harakteristiki-finansovogo-stanu-pidpriemstva/>.
- 46.Уолш К. Ключові фінансові показники. Аналіз та управління розвитком підприємства : Пер. з англ. - Київ: Наукова думка, 2001. - 367 с
- 47.Федоренко В.Г. Оцінка та діагностика фінансового стану підприємства //Економіка та держава. - 2012.- №4.- С. 26 - 29
- 48.Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с
- 49.Фінансове планування по-новому // Практична бухгалтерія: Автоматично з «Дебетом-Кредитом», № 17-18, 2013
- 50.Фінансова звітність підприємства ТОВ «Європа-Строй» за 2010-2012 рр.
- 51.Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 460 с
- 52.Фінансовий менеджмент./ За ред. Проф. Г.Г. Кірейцева. Київ: ЦУЛ, 2002. - 496 с
- 53.Фінансовий аналіз: Навчальний посіб. / Г.В. Митрофанов, Г.О. Кравченко, Н.С. Барабаш та ін.; За ред. проф. Г.В. Митрофанова. – К.: Київ нац. торг.- екон. ун-т.: 2002, - 301 с
- 54.Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2004. - 460 с
- 55.Фокіна Н. П., Бокій В. І. Економічна безпека підприємства – найважливіша складова фінансової стійкості // Актуальні проблеми економіки. - 2012. – №8. – С.111-114

- 56.Фролова О.Г. Об'єктивні ознаки доведення до банкрутства. // Вісник господарського судочинства. – К. 2010.- №8. – С .227- 236
- 57.Чернелевський Л.М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі. Підручник. – К., 2003 – 318с
- 58.Чебанова Н.В. Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник. К: «Академія», 2002. - 672 с
- 59.Швиданенко Г.О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: Монографія/ Г.О.Швиданенко О.І.Олексюк.- К.: КНЕУ 2002.- 192с
- 60.Шеремет А. Д., Негашев Е. В. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций. - М.: ИНФРА-М, 2003. - 236с
- 61.Хедферт Эрик. Техніка фінансового аналізу: Пер. с англ. / Під ред, Л. П. Бєлих.- М.: Аудит, ЮНИТИ, 2004